

VÁRAKOZÁS

rendezte: **Emil Langballe**

Dánia, 2016, 58 perc

dán, pushto, dari nyelven, magyar felirattal

SZINOPSZIS

Okos, szép és népszerű, jól tanul és tehetséges focista. A 14 éves Rokhsar mégis gyötrődik. Öt évvel ezelőtt menekült szüleivel és idősebb testvéreivel Dániába. Afganisztánban veszélyben volt az életük, de az egész család azóta is tartózkodási engedély nélkül él Dániában. A kitoloncolás veszélye minden nap fenyeget. Rokhsarra, a család legfiatalabb tagjára nehéz szerepet osztott a sors. Ő beszél egyedül folyékonyan dánul, ezért ő tartja a kapcsolatot az ügyvédekkel és a bevándorlási hivatallal. De elbírja-e ezt a terhet egy tizenéves lány? A barátok, a szomszédok és az ismerősök segítenek, de a menekültpolitika sokszor könyörtelen.

MIÉRT ÉRDEMES MEGNÉZNI A FILMET?

A film Dániában játszódik, ahol éveken át követi egy letelepedésért folyamodó, afgán menekült család sorsát. A főszereplő a tizenéves Rokhsar, aki sokat tesz azért, hogy beilleszkedjen, rövid idő alatt jól megtanul dánul, sok barátot szerez, szorgalmas diákjává válik a helyi iskolának. Mivel a családból ő halad legjobban az integráció folyamatával, neki kell segítenie a többieket, gyakran olyan helyzetekben is, melyek egy felnőtt felkészültségét igényelnék. Nyitott és közvetlen személyisége szimpatikussá teszi a lányt, az elemzés során a diákok rajta keresztül könnyen kapcsolódhatnak a film által felvetett kérdésekhez. A film révén az európai menekültkérdés számos aspektusával foglalkozhatunk, de beszélhetünk arról is, hogy milyen döntéshelyzetek állhatnak egy fiatal előtt a felnőtté válás útján. A dán példa alapján elemezhetjük egy multikulturális társadalom jellemzőit, és – amennyiben a diákok életkora és érdeklődése lehetővé teszi – bemutathatjuk a menekültügyi folyamatok konkrét menetét.

A film egy hosszú időn át forgatott, ún. követéses dokumentumfilm, mely különleges, nagy türelmet igénylő műfaj. Az anyag alapos elemzése nyomán kiderül, hogy az ilyen mozgóképek készítése milyen kihívásokat tartogat az alkotók számára. A követéses dokumentumfilm módszertanáról, értelméről és a követéses technikával feldolgozható témákról a beszélgetés során érdemes külön is szót ejteni.

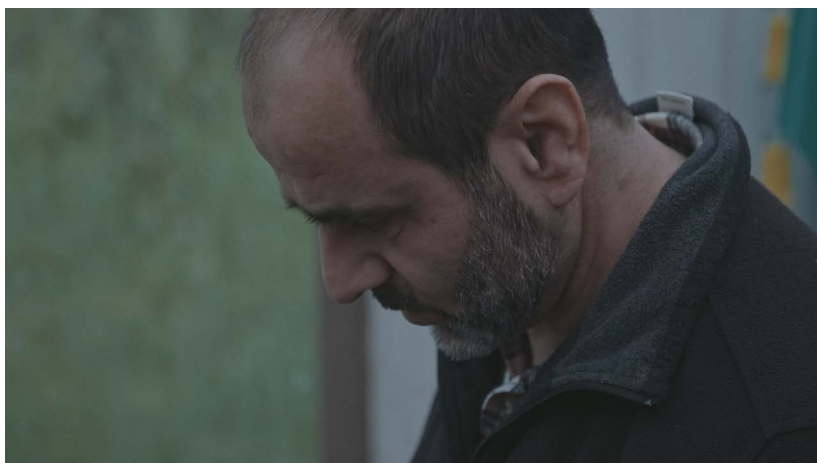
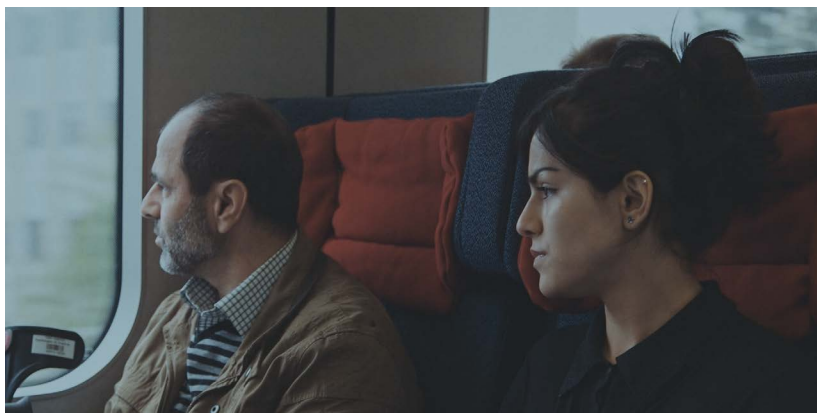
KULCSSZAVAK

menekültügy EU integráció női szerepek

oktatás gyermekjogok bürokrácia

JAVASOLT FELDOLGOZÁSI IDŐ

45 perc

A FILM FELDOLGOZÁSÁNAK MENETE

FELVEZETÉS (5 PERC)

A feldolgozást kezdjük a főszereplő karakterének leírásával. A diákok a gyermek-főszereplő jellemzésével közelebb kerülnek hozzá, egyénítik, így empatikusabbak lesznek a filmben bemutatott élethelyzettel is.

MIT TUDUNK MEG A FILM FŐSZEREPLŐJÉRŐL?

Milyen tevékenységek közben látod Rokhsart a film során? *(iskolai tanórán vesz részt, focizik, sorozatot néz, süteményt süt, tolmácsol stb.)*

Hogyan jellemeznék a lányt az iskolai barátai?

Hogyan jellemeznék a lányt otthon a családtagjai?

Mit tudunk meg Rokhsar édesapjáról és édesanyjáról?

Rokhsar bemutatása után próbáljuk meg közösen megfogalmazni, hogy milyen helyzetben ábrázolja a lányt a film. Az óra céljától függően lehetőségünk van bonyolultabb fogalmak bevezetésére (menekültügyi folyamat, integráció, Európai Unió stb.) vagy kevésbé definiáló, inkább etikai szempontú elemzésre.

FELDOLGOZÁS (35 PERC)

Miért kellett Rokhsarnak és családjának elhagynia Afganisztánt?

Milyen Rokhsar kapcsolata a diáktársaival / a családtagjaival?

Hogyan változik Rokhsar személyisége a film során?

Milyen nehézségekkel szembesül a család Dániában?

Mi történne, ha vissza kellene menniük Afganisztánba?

Mi történik a lánnyal a film végére?

A helyzet megismerése után rátérhetünk a mélyebb elemzésre és az új fogalmak bevezetésére. A megbeszélés során fontos, hogy a diákok életkorának megfelelő, számukra érthető kifejezéseket használjunk, amennyiben bizonytalanságot érzünk, ne sajnáljuk az időt arra, hogy egy-egy fogalmat alaposabban átbeszéljünk.

SZEGREGÁCIÓ ÉS INTEGRÁCIÓ

Hogyan próbálják segíteni Rokhsar beilleszkedését az iskolában?

Kitől kap még segítséget a családon és az iskolán kívüli?

Mi utal arra, hogy a lány jól beilleszkedett az új környezetben?

Mi utal arra, hogy a család többi tagjának nehezebben megy a beilleszkedés? Miért?
(az idősebb családtagok nehezebben szokják meg az új környezetet, nehezen tanulják meg a nyelvet, komoly traumákkal küzdenek, fizikai sérüléseket kaptak a menekülés közben stb.)

Milyen tevékenységek közben látjuk a családtagokat?

SAJÁT VÉLEMÉNYEK

Miért az a film címe, hogy „Várakozás”?

Hogyan változik Rokhsar családjának helyzete a film során?

Hogyan éli meg Rokhsar, hogy tolmácsolnia kell a családtagok és a menekültügyi hivatal között? Miért? *(a tolmácsolás nagy koncentrációt igénylő feladat, a lánynak nagyon oda kell figyelnie, nehogy elrontson valamit, ezért nagyon nagy nyomás nehezedik rá; tolmácsolás közben olyan témákról kell beszélnie, melyek nem gyerekeknek valók; amikor beszél róluk, újra átéli a korábbi traumákat)*

Milyen betegségre utaló tünetei vannak? *(nem tud aludni, öngyilkossági gondolatok gyötrik, pánikrohamai vannak, sír, már nem érdekli a hobbjai stb.)*

Milyen segítséget kap a felnőttektől?

Te hogyan segítenél Rokhsarnak, ha az osztálytársad lenne?

Idősebb diákokkal a beszélgetés során a következő általános kérdéseket is érinthetjük:

MENEKÜLTÜGY AZ EU-BAN

Milyen hivatalos fázisai vannak a letelepedésnek az Európai Unióban?

Mit jelent a családegyesítés fogalma?

Mit nevezünk bürokráciának? Miért fontos és mik a hátrányai?

Hogyan könnyíthették volna meg a hivatal dolgozói a család dolgát?
(hivatalos tolmács kirendelése stb.)

Magyarországon ki foglalkozik a menekültekkel? Milyen egyéb segítő szervezetek vannak és miből áll a tevékenységük?

A feldolgozás során mindenképpen emeljük ki, hogy a főszereplőnek rengeteg kihívással kell megküzdenie, melyek egyenként is komoly terhet jelentenek. Tizenéves fiataalként neki kell segítenie a felnőtteket és olyan problémákat kell megoldania, melyre a nála idősebbek sem képesek. A nagy teher és az állandó szorongás rombolja az egészségét és pszichés problémákat okoz nála. Hangsúlyozzuk, hogy a pszichés problémák kezelése ugyanolyan fontos, mint bármilyen más betegségé, a tüneteit komolyan kell venni.

KELET ÉS NYUGAT

Mit tudsz Afganisztánról?

Milyen a nők helyzete Afganisztánban? És milyen Dániában?

Miért nem szeretne afgán férjet magának Rokhsar?

Mennyire van jelen a lány életében a vallás?

Mi mindent őriz meg az afgán kultúrából Rokhsar családja Dániában?

(ételek, öltözködés, a viselkedés egyes elemei stb.)

Miért lenne rossz, ha teljesen elveszítenék a kultúrájukat?

Mennyiben viszonyul a kultúrához másképp Rokhsar, mint a szülei?

DOKUMENTUMFILMES SZEMPONTOK ALAPJÁN TÖRTÉNŐ ELEMZÉS

A Várazozás egy több éves időtávot átfogó dokumentumfilm. A módszert, mellyel készült, „követéses” filmkészítésnek nevezzük. Ilyenkor az alkotók először felismerik a témát, majd hosszabb időn keresztül megfigyelőként dokumentálják a történet fejlődését. A filmesek nem avatkoznak a szereplők életébe, lehetőség szerint minél inkább a háttérben maradnak. A diákokkal beszélhetünk arról, hogy milyen témákat érdemes ezzel a megközelítéssel feldolgozni. Érdemes kitérni rá, hogy az ilyen dokumentumfilmek készítése az alkotóktól nagy türelmet és kitartást kíván, és számos nehézséget tartogat, ami még különlegesebbé teszi ezeket a filmeket.

HOGYAN KÉSZÜLT A FILM?

Mennyi idő telik el a filmben?

Mi jelzi az idő múlását?

Honnan kerülhettek a filmbé az archív felvételek? *(Rokhsar és családjának saját felvételei, melyeket valószínűleg telefonnal készített, olyan pillanatokat is megmutatnak, amikor még nem forgott a dokumentumfilm, nagyon személyesek)*

Mit jelent az, hogy a rendező „követi” a szereplőit? Miért fontos az, hogy végig csak megfigyelő maradjon? Hogyan szólhatna bele a történetbe?

Mi izgalmas ebben a módszerben? Tudhatja-e a rendező, hogy mi lesz a történet vége?

Mi az, amit nem tudhatott előre a rendező a történetből?

Meddig lehetne folytatni ezt a dokumentumfilmet?

Vajon miért döntött úgy a rendező, hogy nem folytatja?

Van ötleted arra, hogy a saját környezetben miről lehetne ezzel a módszerrel dokumentumfilmet készíteni?

LEZÁRÁS (5 PERC)

Foglaljuk össze, hogy mit tanultunk a történetből és hangsúlyozzuk, hogy ez a film aktuális témákat vet fel, a térségünkben létező problémákat mutat be. A lezárással érzékenyíthetjük a diákokat a hasonló helyzetben levő emberek iránt és felhívhatjuk a figyelmet arra, hogy milyen sokat tud segíteni ilyenkor az empatikus magatartás.

Összességében pozitív vagy negatív üzenete van a filmnek?

Hogyan lehetett volna egyértelműen pozitív végkicsengése?

Mit gondolsz, mi van most a filmben látott szereplőkkel?

Mivel foglalkoznak és hogyan élnek most?

Mit jelent ez a mondat, ami a filmben egy tanórán kerül fel a táblára:

„Az idegen olyan barát, akit még nem ismertél meg”?

TOVÁBBI OLVASMÁNYOK

Nagy Boldizsár: A magyar menekültjog és menekültügy a rendszerváltozástól az Európai Unióba lépésig. *Gondolat, Budapest, 2012.*

Kézikönyv a menekültügyre, határookra és bevándorlásra vonatkozó európai jogról. *Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége – Európa Tanács, 2014.*

Kézikönyv a gyermekjogokra vonatkozó európai jogról. *Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége – Európa Tanács, 2015.*

Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal. Bmbah.hu

Artemisszió Interkulturális Alapítvány. Artemisszio.hu

